

LECTIO SEXTA ΟΙ ΝΟΜΟΙ

In ea civitate, quam leges continent, boni viri libenter leges servant. Lex enim est fundamentum libertatis, fons aequitatis. Mens et animus et consilium et sententia civitatis posita est in legibus. Ut corpora nostra sine mente, sic civitas sine lege non stat. Legum ministri sunt magistratus, legum interpretes iudices, legum denique omnes servi sumus; sic enim liberi esse possumus.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Στην πολιτεία αυτή, την οποία στεριώνουν οι νόμοι, οι καλοί πολίτες τηρούν τους νόμους πρόθυμα· γιατί ο νόμος είναι το θεμέλιο της ελευθερίας και η πηγή της δικαιοσύνης. Ο νους, η ψυχή, η σκέψη κι η κρίση της πολιτείας βρίσκονται στους νόμους. Όπως τα σώματά μας δεν υπάρχουν (δε στέκονται) χωρίς την ψυχή, έτσι και η πολιτεία δε στέκεται χωρίς το νόμο. Οι άρχοντες είναι θεράποντες / υπηρέτες των νόμων, οι δικαστές είναι ερμηνευτές των νόμων και, τέλος, όλοι είμαστε υπηρέτες των νόμων· γιατί έτσι μπορούμε να είμαστε ελεύθεροι.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΠΟΥ ΘΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΟΥΜΕ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΑΥΤΟ:	ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΠΟΥ ΘΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΟΥΜΕ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΑΥΤΟ:
• Η Γ' κλίση των ουσιαστικών [αρσενικά, θηλυκά και ουδέτερα] • Η αναφορική αντωνυμία qui - quae - quod	• Η χρήση της Γενικής πτώσης. • Κατηγορούμενο • Η πρόθεση sine + αφαιρετική ⇔ απομάκρυνση, στέρψη, [από]κωρισμός

I. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Η Γ' κλίση των ουσιαστικών περιλαμβάνει ονόματα **και από τα τρία γένη**.
Ανάλογα με το χαρακτήρα του θέματος τα ουσιαστικά αυτά διακρίνονται σε:

συμφωνόληκτα - με χαρακτήρα σύμφωνο

ΠΕΡΙΤΤΟΣΥΛΛΑΒΑ

φωνηεντόληκτα - με χαρακτήρα - i

ΙΣΟΣΥΛΛΑΒΑ

ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ - ΠΕΡΙΤΤΟΣΥΛΛΑΒΑ

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
lex	leges
legis	legum
legi	legibus
legem	leges
lex	leges
lege	legibus

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
homo	homines
hominis	hominum
homini	hominibus
hominem	homines
homo	homines
homine	hominibus

Κατά τον ίδιο τρόπο κλίνονται όλα τα αρσενικά και θηλυκά περιττοσύλλαβα της Γ' κλίσης.

Από τα συμφωνόληκτα - περιττοσύλλαβα ονόματα

όσα έχουν θέμα που λήγει σε δύο σύμφωνα

σχηματίζουν τη Γενική Πληθυντικού σε -ium και όχι σε -um

(οι υπόλοιπες πτώσεις σχηματίζονται κανονικά)

urbs (θέμα urb-) ⇒ γεν. πλ. urbium / gens (θέμα gent-) ⇒ γεν. πλ. gentium

ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ - ΙΣΟΣΥΛΛΑΒΑ

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
civis	cives
civis	civium
civi	civibus
civem	cives
civis	cives
cive	civibus

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
nubes	nubes
nubis	nubium
nubi	nubibus
nubem	nubes
nubes	nubes
nube	nubibus

Όλα τα
φωνηεντόληκτα - ισοσύλλαβα
έχουν
γενική πληθυντικού σε -ium
εκτός από τα ουσιαστικά
canis = σκύλος, sedes = έδρα,
iuvenis = νέος

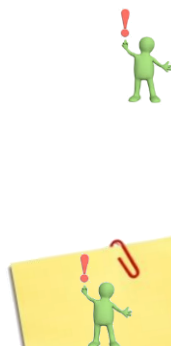
Ορισμένα ισοσύλλαβα ουσιαστικά που λήγουν σε -is σχηματίζουν
την αιτιατική ενικού σε -im και την αφαιρετική ενικού σε -i
[αντί σε -em και -e]

turris	⇒ turrim	⇒ turri
Neapolis	⇒ Neapolim	⇒ Neapoli
vis	⇒ vim	⇒ vi

ΟΥΔΕΤΕΡΑ ΣΥΜΦΩΝΟΛΗΚΤΑ Ή ΦΩΝΗΕΝΤΟΛΗΚΤΑ

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
corpus	corpora
corporis	corporum
corpori	corporibus
corpus	corpora
corpus	corpora
corpore	corporibus

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
mare	maria
maris	marium
mari	maribus
mare	maria
mare	maria
mari (αντί mare)	maribus

Κατά το mare - is κλίνονται όλα τα ουδέτερα της γ' κλίσης που λήγουν σε:
-e (mare), -al (animal), -ar (calcar)

Η Αναφορική Αντωνυμία qui - quae - quod

qui	quae	quod
cuius	cuius	cuius
cui	cui	cui
quem	quam	quod
-	-	-
quo	qua	quo
qui	quae	quae
quorum	quarum	quorum
quibus	quibus	quibus
quos	quas	quae
-	-	-
quibus	quibus	quibus

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφέρετε τις προτάσεις στα λατινικά:

Εγώ είμαι υπηρέτης του νόμου.

Ego servus legis sum.

Ο καλός άντρας τηρεί το νόμο.

Bonus vir legem servat.

Οι νόμοι συγκρατούν την πολιτεία.

Leges civitatem continent.

Χωρίς τους νόμους δεν υπάρχει ελεύθερη πολιτεία.

Sine legibus libera civitas non stat.

Οι δικαστές αυτής της πολιτείας είναι ελεύθεροι.

Iudices eius civitatis liberi sunt.

Οι καλοί άντρες υπηρετούν πρόθυμα τους νόμους που στεριώνουν την πολιτεία.

Boni viri libenter servant leges qui civitatem continent.

Όπως το παιδί τιμά το δάσκαλο, έτσι και οι δικαστές τιμούν τους νόμους.

Ut puer magistrum honorat, sic iudices leges honorant.

Τελικά εμείς περιβάλλουμε με αγάπη τους νόμους που είναι το θεμέλιο της πολιτείας.

Denique, fovemus leges qui fundamentum libertatis sunt.

2. Να συμπληρωθούν τα κενά:

Omnes **iudices** servi **legis** sunt (iudex, lex).

Ego **liber** sum, quod (επειδή) servus **legis** sum (liber – era – erum , lex)

Sine **animo** corpora non stant (animus)

Lex **civitatem** continet (civitas)

Civitates sine **legibus** non stant (lex , πληθ.)

3. Να μεταφέρετε τις προτάσεις στον αντίθετο αριθμό:

In ea civitate, quae bonam legem habet, vir libenter legem servat.

In eis civitatibus, quae bonas leges habent, viri libenter leges servant.

Civitates magnas Romani fundant.

Civitatem magnam Romanus fundat.

Corpus infirmum est sed ingenium validum.

Corpora infirma sunt sed ingenia valida.

In novas terras navigatis, in quibus incolae barbari sunt et leges non sunt.

In novam terram navigas, in qua incola barbarus est et lex non est.

Mens et animus et consilium et sententia civitatis posita est in legibus.

Mentes et animi et consilia et sententiae civitatum positae sunt in lege.

4. Να κλιθούν τα ουσιαστικά:

nox	mater	soror	animal [ουδ.]
nox noctis nocti noctem nox nocte	mater matris matri matrem mater matre	soror sororis sorori sororem soror sorore	animal animalis animali animal animal animali
noctes noctium noctibus noctes noctes noctibus	matres matrum matribus matres matres matribus	sorores sororum sororibus sorores sorores sororibus	animalia animalium animalibus animalia animalia animalibus

hostis	rex	gens	clades
hostis hostis hosti hostem hostis hoste	rex regis regi regem rex rege	gens gentis genti gentem gens gente	clades cladis cladi cladem clades clade
hostes hostium hostibus hostes hostes hostibus	reges regum regibus reges reges regibus	gentes gentium gentibus gentes gentes gentibus	clades cladium cladibus clades clades cladibus

5. Να αντιγράψετε το λεξιλόγιο του μαθήματος VI